

Museum in de kijker

**Op stap in Oost-Vlaanderen
Stedelijk Museum Aalst**

Els Veraverbeke

Aalst is wereldwijd bekend om het carnaval dat er jaarlijks uitbundig wordt gevierd. Bekende Aalsterse historische figuren zijn L.P. Boon en Priester Daens. Aalst is een stad met een rijk en vooral woelig verleden. Haar geschiedenis staat centraal in het Stedelijk Museum. Er was voor het eerst sprake van de oprichting van een oudheidkundig museum in 1899. Enkele jaren later werd het geopend. Ondertussen bestaat het museum meer dan 100 jaar en is de collectie uitgegroeid tot een bijzonder rijke en gevarieerde verzameling.

In 1899 uitte burgemeester Geeraerds tijdens een gemeenteraadszitting de uitdrukkelijke wens om een museum op te richten in de stad. In dat jaar werden de gebouwen van het ziekenhuis verlaten door de gasthuiszusters, zodat er een nieuwe bestemming voor gezocht werd. De gewezen kapel van het oud-hospitaal werd als museum ingericht in 1902. Deze kapel, gelegen aan de Oude Vismarkt, is één van de mooiste historische panden van de stad. Recent historisch onderzoek kon aantonen dat Aalst precies op deze plek is ontstaan en er zijn eerste groei kende. Dit is dan ook een bijzonder betekenisvolle plek voor de uitbouw van een historisch museum! Het gebouw en zijn geschiedenis zijn op zich al de moeite waard.

Vóór het museum geopend werd, stimuleerde Jean Moens, advocaat en gepassioneerd verzamelaar, de oprichting van een oudheidkundige kring voor de stad en het Land van Aalst om zo de museale collectie uit te breiden. Deze kring werd samen met het museum opgericht. Na de Eerste Wereldoorlog trad de stad Aalst als beheerder van het museum op. Door de steeds groeiende collectie bood de kapel van het oud-hospitaal niet meer voldoende ruimte. Eind 1994 verhuisde de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten, waarmee het museum het gebouw van het oud-hospitaal deelde. Daardoor kwam het hele complex vrij voor museale doeleinden.

De collectie van het museum is sinds de oprichting enorm uitgebreid en zeer divers. Bij de opening van het museum in 1902 werd de klem-

toon op een historisch-archeologische collectie gelegd. Er werd een grote verzameling aangelegd van objecten die hoofdzakelijk zijn teruggevonden in de regio van Aalst. Deze collectie geeft een mooi beeld van de oudste geschiedenis van de streek van Aalst. Prehistorische silexbijlen en hertshoornhakken, Romeins aardewerk en juwelen uit de Merovingische en Frankische periode illustreren de creativiteit van de vroegere bewoners van het Land van Aalst. Ook heel wat relictten uit de middeleeuwse geschiedenis van deze regio zijn er te bewonderen zoals wapens, meubelkunst, beeldhouwwerk, devotionalia en alledaagse gebruiksvoorwerpen. Uniek zijn de zogenoemde 'dubbele lepels'. Deze lepels herinneren aan het zogenoemde 'lepelrecht', het recht van het hospitaal om van elke zak graan die in de stad werd verhandeld een lepel te scheppen.

Tijdens het Interbellum had men de intentie het historisch-archeologisch museum te veranderen in een 'Museum voor Schone Kunsten'. Dit verklaart waarom in deze periode heel wat beeldende kunst werd aangeworven en tentoongesteld. In het huidige museum wordt een overzicht geschetst van de ontwikkeling van de beeldende kunst in de regio van Aalst. Hoogtepunten in deze collectie zijn de werken van Valerius de Saedeleer. Het museum bezit enkele van zijn belangrijke sleutelwerken. Andere 19de- en begin 20ste-eeuwse artiesten die er vertegenwoordigd zijn, zijn onder meer Jozef Meganck, Leo Piron en Theo Praet. Ook van hedendaagse kunstenaars wordt er werk tentoongesteld. Sinds 1992 organiseert het Stedelijk Museum i.s.m. het Stadsbestuur van Aalst, het Cultureel Centrum De Werf en enkele lokale kunstgalleries de biënnale van hedendaagse kunst 'Papier, Beeld & Basis', waar Belgische en internationale kunstenaars aan deelnemen. Op deze manier wordt een bijzonder interessante collectie samengebracht.

De specifieke aandacht voor de Aalsterse geschiedenis gaf aanleiding tot het ontstaan van enkele aparte deelcollecties. In de jaren 1970 stonden Louis Paul Boon, priester Daens en de drukkerspionier Dirk Martens in de kijker. Rond elk van deze bekende historische personages uit Aalst werd een eigen collectie uitgebouwd, waarbij nauw werd samengewerkt met gespecialiseerde genootschappen en instellingen. Zo werd de Louis Paul Booncollectie aangelegd i.s.m. het stadsarchief. Zij omvat alle boeken en uitgaven van Boon, waaronder ook eerste drukken en literatuur over Boon. Ook heel wat handschriften, foto's en plastisch werk van zijn hand zoals tekeningen, prenten en sculpturen worden er tentoongesteld. De collectie rond Priester Daens omvat unieke documenten rond de Daensistische beweging waaronder brieven, folders, foto's en vlaggen. Over het bekende carnaval van Aalst worden heel wat archiefstukken, foto's, affiches, realia en grafiek tentoongesteld.

Sinds het volledige hospitaalcomplex beschikbaar is als museumruimte zijn grote renovatiewerken gestart. Deze vernieuwing is nog volop bezig, maar enkele ruimtes zijn al volledig heringericht, zoals de ruimte waar het verhaal van het Aalsterse carnaval wordt verteld. Met foto's en filmfragmenten waant de bezoeker zich in de uitbundige, carnavaleske feeststemming. Geregeld worden in het Stedelijk Museum te Aalst ook tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd en vinden er allerhande activiteiten plaats, zoals concerten en voordrachten.

Info

Stedelijk Museum Aalst
Oude Vismarkt 13
9300 Aalst
tel: 053/ 73 23 45

Gratis toegang

Openingsuren:

dinsdag tot vrijdag van 10 tot 12 uur en van 13 tot 17 uur,
zaterdag en zondag van 14 tot 18 uur.

Elke eerste donderdag van de maand: museumavond van 19 tot 22u,
met regelmatig extra activiteiten zoals voordrachten en concerten.

Gesloten op maandag en feestdagen

AGENDA 2004

Papierbiënnale 'Reizen op papier':

van zaterdag 19 juni tot zondag 19 september.

Het Museum Feest!

zaterdag 10 juli vanaf 18u tot 24u: een speciaal feestprogramma.

'Met vlag en wimpel'. Verenigingstextilia uit Groot-Aalst'

van zaterdag 2 oktober tot zondag 19 december.

→ het rijke Aalsterse verenigingsleven aan de hand van vlaggen en andere textielrelicten